

04 – DE ZONDE IN DE KERK (18-24.07.2026)

Kerntekst

« Weet u niet dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, die in u woont en die u van God ontvangen hebt, en dat u niet van uzelf bent? 20 U bent immers voor een hoge prijs gekocht. Verheerlijk daarom God in uw lichaam en in uw geest, die God toebehoren. » (1 Kor. 19-20).

Deze herinnering van Paulus helpt ons de kerk te bekijken vanuit een invalshoek waarover niet vaak genoeg wordt gesproken. Paulus moedigt degenen aan die de Heilige Geest « van God ontvangen » hebben, degenen in wie de Geest woont en die voor een hoge prijs zijn vrijgekocht, om een leven te leiden dat God verheerlijkt. Hij richt zich niet tot mensen uit de seculiere wereld, maar tot de zogenoemde « heiligen ». Dat Paulus deze aansporing tot de « heiligen » richt, zou voldoende moeten zijn om ons ervan te overtuigen dat zij die nodig hebben. Dat zou niet zo zijn indien de « heiligen » van de kerk onberispelijke mensen waren. De logische conclusie is dat de werkelijke kerk, wat men daar ook van mag denken, geen « allerheiligste plaats » is waar zonde geen enkele kans krijgt. De wereld een heilige en vlekkeloze kerk willen voorhouden, is utopisch, onrealistisch en onrechtvaardig en stemt vooral niet overeen met de waarheid. De kerk is wat zij is, en eerlijke mensen in de wereld mogen haar niet anders leren kennen. Alleen een authentieke kerk zal door authentieke mensen in deze wereld werkelijk als authentiek worden erkend.

Omdat zonde deel uitmaakt van de mannen en vrouwen die de kerk vormen, maakt zij onvermijdelijk ook deel uit van de kerk. Dat is een werkelijkheid waaraan de geschiedenis, het leven van allen die door de eeuwen heen de kerk hebben gevormd, en ook ons eigen leven ons voortdurend herinneren.

De zonde uit de kerk willen zuiveren, hetzij op de manier van Paulus (door uitsluiting), hetzij op de manier van Jozua (door steniging), zou uiteindelijk kunnen leiden tot de instorting van de instelling. Laten we ons immers herinneren: « Allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God » (Rom. 3.23), en: « Er is niemand rechtvaardig, zelfs niet één » (Rom. 3.10).

De spanning tussen geloof en praktijk

Paulus zelf zegt: « Wat ik wil, doe ik niet, maar wat ik haat, dat doe ik. » (Rom. 7.15). Die werkelijkheid gold voor hem net zo goed als voor ons. Niemand ontkomt eraan. Uit onze eigen levenservaring weten wij allemaal wat Paulus daarmee bedoelt. Wij kennen allemaal de frustratie dat wij oprecht het ideaal nastreven waarin ons geloof verankerd is, terwijl het werkelijke leven dat wij daadwerkelijk leiden ons soms wakker schudt doordat wij de tegenovergestelde richting uitgaan.

Toch is Paulus verontwaardigd. In de kerk van Korinthe heeft een gemeentelid intieme betrekkingen met de vrouw van zijn vader. De kerk neemt geen disciplinaire maatregelen en de zaak lijkt de broeders niet al te zeer te verontrusten – behalve de mensen van Chloë, die Paulus ervan op de hoogte brengen.

Allereerst moeten we beseffen dat elke zonde zonde is. Zij is niet groot of klein. Zij kan verbazingwekkend zijn door haar zeldzaamheid of banaal door haar veelvuldigheid. Noch de ene noch de andere kan zonder het kruis worden opgelost. Beide dwingen ons te aanvaarden dat onze schuldige mensheid in Jezus Christus de onschuldige mensheid kruisigt (Jes. 53.5). Anders gezegd: vanuit het perspectief van de verlossing worden de ongeoorloofde seksuele betrekkingen waarover het hier gaat, behandeld langs dezelfde weg van Golgota als bijvoorbeeld een vals getuigenis, afgoderij of diefstal. Het zijn allemaal overtredingen van de goddelijke wet. Geen ervan is klein of groot. Het zijn zonden.

Dat sommige zonden kerkelijk worden aangepakt terwijl over andere wordt gezwegen, is dan ook alleen in de ogen van mensen normaal. Voor God worden alle zonden behandeld door het bloed van Jezus Christus; zij vereisen allemaal de dood van het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt (Joh. 1.29).

Omgaan met schandalen

Voordat we over een schandaal spreken, moeten we het begrip definiëren. De Académie française doet dit eerst etymologisch: « 12e eeuw. Via het christelijk Latijn *scandalum*, eigenlijk “dat waarover men struikelt”, vervolgens “gruwel”, ontleend aan het Grieks *skandalon*, “een valstrik die op de weg wordt geplaatst om 3e kwartaal 2026 – studie 4

iemand te doen struikelen”, vervolgens “aanzet tot zonde”. In de theologie is een schandaal volgens dezelfde bron: “Een gelegenheid die men een ander, al dan niet opzettelijk, geeft om tot zonde te vervallen.” Of ook: “Datgene wat door zijn ondoorgrondelijke, onbegrijpelijke karakter het verstand schokt of het geloof aan het wankelen kan brengen.” »

In die zin is een schandaal nauw verbonden met de zonde. Het zou echter niet zelf de zonde zijn, maar veeleer het effect dat de zonde in het denken van de gemeenschap teweegbrengt. Hoe juist deze definitie ook is, zij volstaat niet om alle theologische aspecten van de term weer te geven. Het begrip « schandaal » moet immers vanuit een ruimer perspectief worden bekeken, waarin elke zonde als irrationeel wordt beschouwd en daarom geen bestaansreden heeft. Dat voor vergeving het bloed van Jezus noodzakelijk is, maakt van elke zonde een werkelijk schandaal, zichtbaar aan het kruis.

Het schandaal in de kerk aanpakken door de grote zonden uit te sluiten en tegelijk de ogen te sluiten voor de kleine, bevrijdt de kerk dus niet van het theologische schandaal. Dit doet ons echter begrijpen dat men een kerk die uit zondaars bestaat volledig zou moeten leegmaken om haar te « reinigen ».

Dit geldt voor ons evenzeer als voor Paulus zelf. Laten we niet vergeten dat Paulus, ondanks deze zonde in zijn vlees, nooit uit de kerk werd gezet. De kerk wordt vaak, en terecht, vergeleken met een ziekenhuis. Zij zou dan ook moeten handelen zoals een ziekenhuis, dat zijn zieken niet buitenzet alleen omdat zij niet gezond zijn. Dat zou ingaan tegen het evangelie van Hem die zei: « [Gezonde mensen hebben geen dokter nodig, maar zieken.](#) » (Mat. 9.12).

De identiteit van de kerk beschermen

Voordat we spreken over de identiteit van de kerk, moeten we ons afvragen wat de kerk is en waaruit haar identiteit bestaat. Het idee van een zuivere en vlekkeloze kerk bestaat alleen in boeken. Zulke denkbeelden behoren alleen tot de hemel. Hier beneden leven wij in een wereld waarvan de onverbiddelijke werkelijkheid ons telkens weer inhaalt en wakker schudt wanneer wij ons overdreven voorstellingen maken van de heiligheid van de kerk.

Wij zijn mensen die zondigen. En wij, zondaars, vormen de kerk. Zij is zoals wij en lijkt op ons. Het is dus ons beeld en onze gelijkenis die de werkelijke, niet de ideale, identiteit van de kerk voortbrengen. Wat valt er te beschermen aan de identiteit van een werkelijke kerk die evenzeer zondigt als de leden waaruit zij bestaat?

Wij mogen de morele waarden van de kerk en haar levensbeginselen – die uit zichzelf door het evangelie van de Heer Jezus worden beschermd – niet verwarren met het gedrag van de kerk, zoals dat zichtbaar wordt in haar leden. De beginselen zijn verheven en hebben onze bescherming niet nodig. Ons gedrag stemt niet altijd met die beginselen overeen.

Het zijn juist deze beginselen die, wanneer zij in praktijk worden gebracht, bedoeld zijn om ons te beschermen. Het zou wel heel vreemd zijn dat wij zouden willen beschermen wat juist geroepen is om ons te beschermen. De wereld een kerk willen tonen die niet is zoals wij, zou onrechtvaardig zijn. Het zou ons minder waarachtig en minder authentiek maken. Ook de kerk zou daardoor minder waarachtig en dus minder christelijk worden. Het is een echte kerk, met haar wonden, haar strijd en ook haar valpartijen, die wij aan de wereld moeten laten kennen: een kerk zoals wij, en geen leeg begrip zonder mensen, alsof zij zou bestaan uit heiligen die in het werkelijke leven niet bestaan.

Tegengif tegen seksuele immoraliteit

Het is belangrijk van meet af aan te benadrukken dat het onzinnig is te denken dat de verlossing in Christus alle praktijken geoorloofd maakt, ook die welke in strijd zijn met zijn evangelie. Wij zijn geroepen om overeenkomstig het evangelie te leven: « **Leef alleen op een wijze die het evangelie van Christus waardig is, zodat ik, of ik nu kom om u te zien of afwezig blijf, over u hoor dat u standvastig blijft in één geest en eensgezind strijdt voor het geloof van het evangelie.** » (Fil. 1.27). Het evangelie blijft dus de norm.

Zoals wij weten, was seksuele immoraliteit een van de problemen van de kerk in Korinthe. Dat dit probleem in de kerk bestond, toont dat christenen die, zoals Paulus zegt, gewassen, geheiligd en gerechtvaardigd zijn « [in de naam van de Heer Jezus en door de Geest van onze God](#) » (1 Kor. 6.11), nog niet in een hemel leven waar

verleiding en zonde voorbij zijn en alleen heiligheid overblijft. Wij leven in een kerk die bestaat in een wereld waarin verleiding geen onderscheid maakt.

Na de doop verdwijnt zij niet. Paulus zelf lijkt met een soortgelijke moeilijkheid te worstelen wanneer hij zegt: « Wij weten immers dat de wet geestelijk is; maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde. » (Rom. 7.14). Hij voegt daaraan toe: « Als ik doe wat ik niet wil, ben ik het niet meer die het doet, maar de zonde die in mij woont. » (Rom. 7.20). Zijn conclusie is verbluffend: « Met mijn verstand dien ik zelf de wet van God, maar met mijn vlees de wet van de zonde. » (Rom. 7.25).

Hoe kunnen wij immoraliteit, ook seksuele immoraliteit, overwinnen? De overwinning ligt niet in een of andere deugd die wij ontvangen en die ons elke inspanning bespaart. Zij ligt in het vastberaden besluit van de wil om aan de beginselen van Jezus Christus het hoogste belang toe te kennen dat zij werkelijk hebben. Het is een kwestie van vastberadenheid en beslissing. Deze hoogste waardering maakt dat Christus in ons woont en dat wij sterk en overwinnend zijn. Daarvoor moeten wij echter de liefde aanschouwen die zich aan het kruis heeft uitgestort, want « de verkondiging van het kruis [...] is een kracht van God. » (1 Kor. 1.18).

Huwelijk en ongehuwd-zijn

Huwelijk en ongehuwd-zijn volgens Paulus (1 Korintiërs 7)

Paulus begint met een plechtige raad: hij nodigt niet eenvoudig uit tot onthouding, maar wel om weg te vluchten van ontucht. Vervolgens geeft hij een reeks raadgevingen die voortkomen uit zijn eigen overwegingen – in de overtuiging dat hij trouw is aan de Geest. Daartussen staat slechts één rechtstreeks gebod van de Heer: « De vrouw mag niet van haar man scheiden. Indien zij toch van hem scheidt, laat dit dan tijdelijk zijn, of laat haar ongehuwd blijven; en de man mag zijn vrouw niet verstoten. »

Paulus gaat verder met een aanbeveling: als je niet getrouwd bent, blijf dan zoals je bent, indien je daartoe in staat bent. Maar indien je merkt dat je jezelf niet kunt beheersen, trouw dan, want het is beter te trouwen dan te branden of aan ontucht toe te geven.

Trouwen is dus iets goeds en geen zonde. Volgens Paulus is ongehuwd blijven echter nog beter. Zijn reden? Men wordt niet afgeleid door het leven als echtpaar en kan al zijn tijd volledig aan God wijden.

Twee belangrijke contextuele gegevens:

De ongelijke keuzevrijheid van mannen en vrouwen: de man kan zijn mogelijkheden beoordelen en uit vrije keuze voor het ongehuwde leven kiezen. Dat geldt niet voor de vrouw: de vader beslist of zijn dochter maagd blijft of trouwt. Het lijkt erop dat men de vrouw niet beschouwde als iemand die dezelfde strijd van het vlees voerde als de man – een kwestie die rechtstreeks samenhangt met de historische context en de zeden van die tijd.

De urgentie van de parousie (de terugkeer van Christus): deze raadgevingen worden gegeven omdat Paulus geloofde dat de komst van Christus nabij was. Vanuit een perspectief waarin de tijd dringt, kan de aanbeveling om gedurende korte tijd ongehuwd te blijven volkomen begrijpelijk zijn.

Toch mogen wij de beloften en waarschuwingen van Jezus niet vergeten: Hij is gekomen opdat wij leven in overvloed zouden hebben (Joh. 10.10). Zijn terugkeer zal iedereen verrassen, « als een dief in de nacht » (Mat. 24.43).

Jezus roept ons niet op om in een beperkende overlevingsverwachting te leven, maar om ten volle te leven.